

Klasa 3-5

UDHËTIMI nëpër INTERNET



UDHËTIMI NËPËR INTERNET

UDHËTIMI nëpër INTERNET

**Udhëzues për nxënës/fëmijë
të klasave 3-5 të arsimit fillor**



Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria – Vlada - Government

Ministria e Arsimit, e Shkencës dhe e Teknologjisë
Ministarstvo za Obrazovanje, Nauku i Tehnologiju
Ministry of Education, Science and Technology

Prishtinë, 2017

UDHËTIMI NËPËR INTERNET

Udhëtimi nëpër internet

Autoret: **Mimoza Hasani Pllana**
Merita Januzi

Redaktore: **Shqipe Z. Gashi**

Lektore: **Afërdita Kryeziu**

Kontribuesit:
Alush Istogu
Faton Fetahu
Avni Rexha
Veton Alihajdari
Teuta Zymeri
Habibe Buzuku
Shkëndije Nagafci
Edi Puka
Shpresa Shala
Bislim Krasniqi
Minire Gashi

Fotografia: **Norik Uka**
Dizajni dhe ilustrimet: **Leopard Cana**

Botues: **Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë (MAShT)**

Të gjitha të drejtat për ribotim i përkasin MAShT dhe autoreve

<https://www.masht.rks-gov.net>

Përmbajtja

INTERNETI	6
PSE UDHËTOJMË DHE SI?	11
2.1. Mësimi	12
2.2. Kërkimi i informacionit	13
2.3. Komunikimi	14
2.4. Shoqërimi (rrjetet sociale)	14
2.5. Argëtimi	15
TË ECIM ME KUJDES!	17
3.1. Rregulla e parë: Mos komunikoj me persona të panjohur në internet!	18
3.2. Rregulla e dytë: Mos i ndaj fjalëkalimet me miqtë apo personat tjerë!	23
3.3. Rregulla e tretë: Mos kliko mbi reklamën që të shfaqen në ekran apo mbi faqet që nuk i ke kërkuar!	26
3.4. Rregulla e katërt: Mendo para se të veprosh!	28
3.5. Rregulla e pestë: Kujdes nga përdorimi i lojërave online!	29
ARRITJA	32
Përfundim	34

UDHËTIMI nëpër INTERNET

1. Interneti

I dashur nxënës (fëmijë),

Në kohën të cilën po jetojmë të gjithë po e përdorim internetin si në familje, ashtu edhe në shkollë e vend të punës. Po ashtu edhe në hapësira tjera si në rrugë, restorane, etj., njerëzit e kanë mundësinë e përdorimit të internetit, ngase tani atë e kemi kudo.

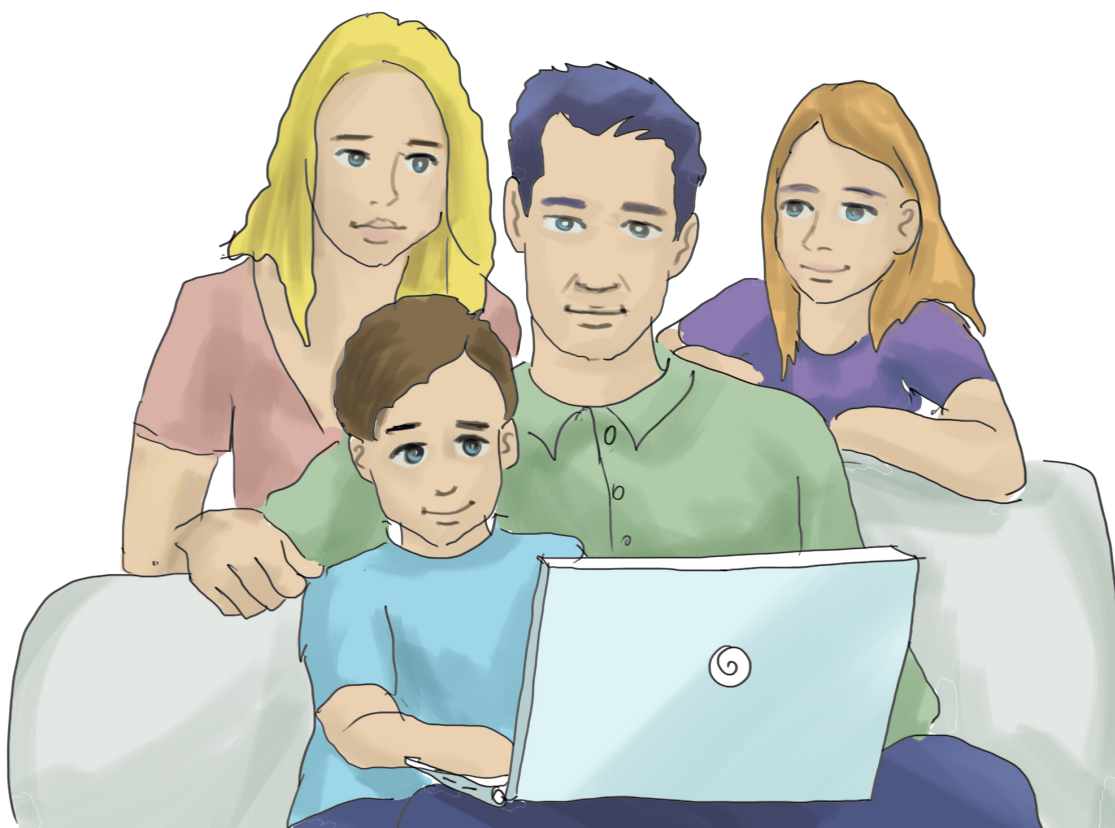
Interneti u zbulua nga amerikanët në vitin 1960. Pastaj, nga viti në vit u zgjerua përdorimi i tij, aq sa në ditët e sotme gati të gjithë njerëzit e shfrytëzojnë atë në mënyra të ndryshme.

Përmes internetit mund të udhëtosh kudo që ti dëshiron. Ju tashmë e dini se udhëtimin e bëni përmes kompjuterit, tabletëve dhe pajisjeve tjera elektronike, të cilat janë makineri të zgjuara që mendojnë shpejt. Këto makineri nuk punojnë vetë, ato bëjnë çfarë t`u thuash, ato përgjigjen në atë çfarë ti u kërkon dhe të dërgojnë në vendet ku ju doni të udhëtoni.

Përmes internetit mund të bëhesh pjesë e një bote magjike, ku ka hapësirë të mjaftueshme për çdo gjë që të pëlqen. Përmes tij mund të udhëtosh në kontinente të ndryshme si, në kontinentin e lojërave, në kontinentin e filmave e të videove të ndryshme për fëmijë. Pastaj, mund të udhëtosh në kontinentin që të ofron komunikimin me miqtë dhe familjarët. Por, gjithashtu, mund të zbulosh edhe kontinente të reja të pazbuluara deri tani.

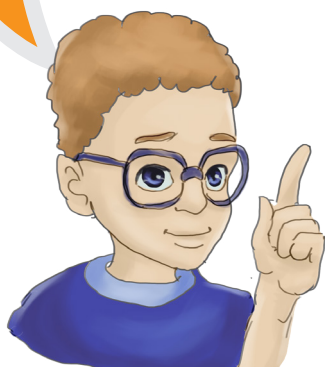
Pasi të jesh lidhur në internet, mund të hysh në një shumëllojshmëri aktivitësh të quajtura “Shërbimet e internetit”.

Shfletimi i faqeve të internetit (anglisht: webBrowsing) bëhet duke përdorë programet, si: *Internet Explorer, Safari, Firefox, Opera, Google Chrome* e të ngjashme, në të cilat mund të gjeni tekst, fotografi, muzikë, video, lojëra etj.



Mbaj mend!

Google të jepë përgjigje të shpejta!
Jo të gjitha informatat mund të jenë të sakta!
Kujdes! Mos kliko mbi informatat që nuk i ke kërkuar!



Google

Google është motor kërkimi ku mund të gesh infomata të ndryshme në shumë gjuhë të botës, por edhe fotografi, video, harta, filma etj.

SAFE SEARCH KIDS

The Google Search Engine for Kids
where Safe Search is always on

safesearchkids.com



powered by [Google SafeSearch](#) | [Wiki for Kids](#) | [Safe Image Search](#)

Search Engine

Guaranteed Search

Search Engine

Search Engine

Bookmark:



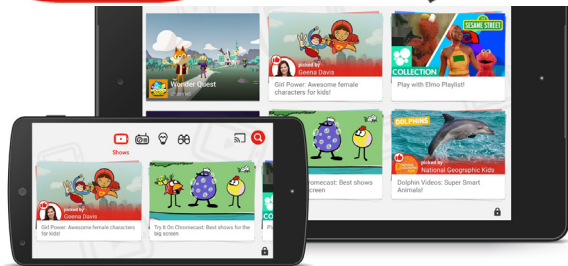
Mbaj mend!

Gjatë udhëtimit nëpër internet përdor motorët e kërkimit si Safe search kids, meqë ato nuk përmbajnë informata të dëmshme për fëmijë dhe të bëjnë të ndihesh i sigurt gjatë udhëtimit!



Kjo nuk është Google. Kjo është gjithashtu një motor kërkimi që përdoret ashtu si edhe Google, por që mundëson bllokimin e materialeve që mund të jenë të dëmshme për fëmijët.

UDHËTIMI nëpër INTERNET



Youtube kids është aplikacion (app) i krijuar për fëmijët, që ka për qëllim shfaqjen e videove të përshtatshme për moshat e reja, përdorimin e gjuhës miqësore dhe mbrojtjen e fëmijëve nga fjalët dhe pamjet e papërshtatshme, të cilat mund të shfaqen në Youtube. Youtube kids mund të shkarkohet në Android dhe iOS.

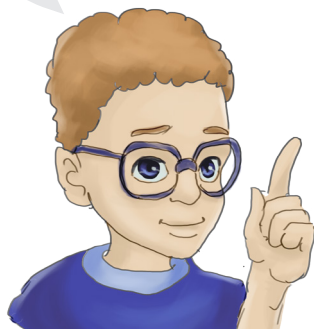
Mbaj mend!

Në YouTube kids mund të shikosh videot tua të preferuara muzikore, filmike, si dhe programe edukativo-arsimore, familjare etj.!
YouTube mund të përmbajë video të papërshtatshme për fëmijët!



Mbaj mend!

Përmes Minecraft education dhe lojërave tjera edukative mund t'i japësh formë imagjinatës tënde, duke krijuar shumë gjëra të bukura dhe edukative!



Loja Minecraft është një lojë tërheqëse që u krijua në vitin 2009 nga programeri suedez Markus Persson, e cila të jepë mundësinë që të krijosh çdo gjë në bazë të imagjinatës, duke filluar nga një shtëpi e vogël, nga një shkollë e deri te fshatra apo qytete të mëdha.



E-mail - të ofron mundësi komunikimi me të tjerë duke u dërguar mesazhe, fotografi, video etj. Emailin e hapni me fjalëkalim, për rëndësinë e të cilit do të njoftoheni më poshtë përgjatë mësimeve të këtij libri

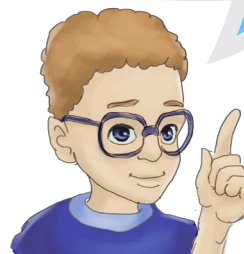
Mbaj mend!

Në chat duhet të bisedosh vetëm me personat e njohur dhe vetëm nën kujdesin e prindërve!



Mbaj mend!

Askujt mos i dërgo mesazhe fyese! Por, edhe tekstet e gatshme, fotot, etj., mos i përdor në dëm të askujt!



Chat-i të ofron mundësi të komunikimit me personat që janë online dhe mund të zhvillohet një lloj bisede e drejtpërdrejtë me një person apo me një grup personash tjerë.

UDHËTIMI nëpër INTERNET



Forumet - janë vendet/ hapësirat ku njerëzit vendosin informata, mesazhe dhe mendimet e tyre për tema të caktuara. Kur të rritesh do të kesh mundësi të marrësh pjesë në forume duke treguar interesimet dhe njohuritë tua në tema e fusha të ndryshme.

Si përfundim, i dashur fëmijë/ nxënës, po e përsërisim edhe njëherë se, në internet mund të zhvillosh një mori aktivitete. Mirëpo, gjithmonë duhet pasur parasysh se internetin e përdorin shumë njerëz anë e kënd botës dhe për arsye të ndryshme. Disa atë e përdorin për qëllime të mira, kurse të tjerët e përdorin për qëllime të këqija. Prandaj, duhet të jesh i kujdesshëm dhe të udhëtosh i sigurt në internet. Gjithashtu, duhet të mësosh ta përdorësh kompjuterin, por edhe duhet të vendosësh rregulla se sa gjatë brenda ditës do ta përdorësh atë.

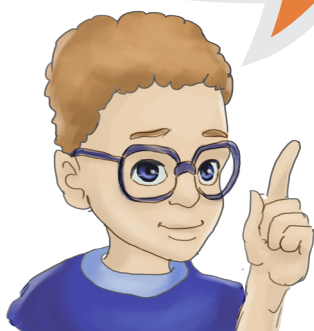


Ne duam që përmes këtij libri të të mësojmë se si të kujdesesh gjatë përdorimit të internetit, për t'u larguar nga rreziqet e shumta, çfarëdo qofshin ato. Ti do të luash e do të angazhohesh dhe nëpërmes lojës e detyrave argëtuese do ta kuptosh se si duhet mbrojtur gjatë përdorimit të internetit.

2. Pse udhëtojmë dhe si?

Mbaj mend!

Çdo udhëtim ka një qëllim. Edhe udhëtimi në internet bëhet për disa qëllime .



Qëllimet mund të jenë:

- mësimi;
- kërkimi i informacionit;
- shoqërimi (rrjetet sociale);
- komunikimi;
- argëtimi etj.



Po ti, përse e përdor internetin?

Unë e përdor internetin për:

Trego, përse e përdorin internetin anëtarët e familjes suaj!



 Kohëzgjatja:
30 min.

UDHËTIMI NËPËR INTERNET

2.1 Mësimi



Duke shëtitur nëpër internetin me plot mundësi, mund të mësoh gjithçka. Nëse të duhet një informatë për një mësim që e ke mësuar në shkollë, ti mund të hysh në Google dhe ta shënosh temën që të intereson. Atëherë, në internet do të dalin faqe me informata të shumta të cilat mund të ndihmojnë shumë në mësim. Mund të gjesh edhe fotografi e ilustrime të cilat ofrojnë pamje më të qarta se si duken gjërat për të cilat keni diktuar me mësuesin/mësuesen tënde

Mbajmënd!

Nga interneti mund të mësoni gjëra të reja që nuk i keni lexuar në librat shkollorë. Ato ju ndihmojnë të bëheni më të ditur dhe dituria ua hap dyert e lumturisë.



Aktiviteti 1

Uluni bashkë me shokun/shoqen tuaj para kompjuterit dhe kërkoni në Google, p.sh: Si ushqehet kafsha që ju pëlqen? Pasi të keni hapur faqet me informatat e nevojshme, regjistroni ato kryesoret dhe kërkoni edhe për llojet e kafshëve.

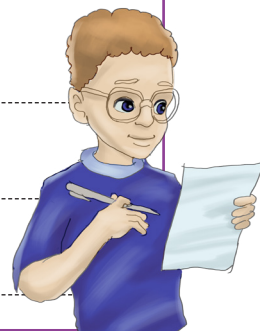


Mbaj shënime!

Kafsha që më pëlqen është

Ajo ushqehet me

Llojet e kafshëve



Kohëzgjatja:
30 min.

2.2 Kërkimi i informacionit



Nganjëherë të duhet një informatë e shpejtë dhe pikërisht atë mund ta gesh në internet. P.sh. të intereson: sa km², apo sa banorë i ka vendi ynë Kosova? Kush e shkroi librin “Princesha Argjiro” etj. Këto mund t`i gesh menjëherë në Google. Njëjtë mund ta kërkosh çfarëdo informate që të duhet nga fusha të ndryshme.

Dhe, përveç në Google, informacione mund të kërkosh edhe në Yahoo dhe në Bing. Ne të sugjerojmë që sa më shumë t`i përdorësh motorët e kërkimit që janë për fëmijë.

Mbaj mend!

Shfrytëzoje kohën e duhur për informatat që të nevojiten dhe kujdesu që mos të rrih gjatë para kompjuterit! Qëndrimi i gjatë para kompjuterit e dëmton shëndetin, prandaj kalo më shumë kohë duke luajtur në natyrë!



Aktiviteti 2

Kërko në internet emrin e sportistit/ sportistes që e pëlqeni! Pasi ta gesh informatën, shëno emrin, ditëlindjen, vendlindjen dhe çfarëdo që të ka bërë përshtypje!

Diskuto me shokë e shoqe të arriturat e sportistit/sportistes së njohur!



Mbaj shënime!



 Kohëzgjatja:
30 min.

UDHËTIMI nëpër INTERNET

2.3 Shoqërimi (rrjetet sociale)

Rrjetet sociale nuk janë të përshtatshme për moshat e reja. Aty ka mundësi shoqërimi me familjarë e shoqëri pa fund, por edhe rreziqet janë të mëdha. Prandaj, duhet ta arrini moshën e duhur për të udhëtuar në rrjetet që i ofron interneti.

Mirëpo, nëse tashmë ke hyrë brenda tyre, lexo dhe ndiqi rregullat e sigurisë në internet!



2.4 Komunikimi

Nëpërmjet internetit (E-mail, Chat, Skype) mund të komunikosh me familjarët, shokët e klasës e miqtë tjerë, për të shkëmbyer informatat që të duhen rreth familjes, mësimëve, shoqërisë. Komunikimi i mirë të ndihmon të jesh i/e sjellshëm/e dhe i/e dashur me familjarët dhe shokët e tu, si dhe ata të jenë me ty. Ndonëse je në moshë të vogël për përdorim të e-mailit, duhet ta dish që tani se komunikimi mund të ndikojë mirë apo keq në marrëdhiet tua me të tjerët.

Mbajmend!

Komunikimi i mirë është sjellje e shëndoshë!
Mos fol keq me asnjërin!
Mos i dërgo askujt mesazhe fyese!
Komunikimi i keq sjell dhunën!



Aktiviteti 3

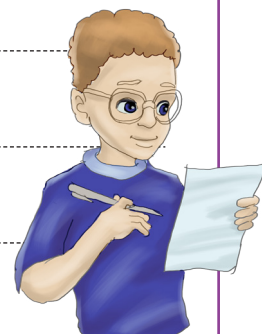
*Luani në role dialogun mes dy shokëve të klasës Rronit dhe Erës, në lidhje me detyrat e shtëpisë!
Trego si reagon Rroni kur i flet mirë dhe si reagon Era kur i flet keq!*



Mbaj shënime!

Si reagoi Rroni?

Si reagoi Dea?



Kohëzgjatja:
30 min.

2.5 Argëtimi



Argëtimi nëpërmjet lojërave është me interes për zhvillimin tënd të shëndetshëm. Interneti përmban lojëra shumë të mira edukative që të mësojnë si të sillësh. Ato të fusin në botën e bukur përrallore dhe të bëjnë të shkathët në shumë drejtime. Moshë jote duhet të përmbushet me lojë e argëtim, gjatë kohës që e caktoni bashkë me prindërit.

Loja e argëtimi duhet të të shkarkojnë nga lodhja e shkaktuar nga mësimet edhe detyrat e përditshme. Pastaj, pas një pushimi të arsyeshëm (gjumë, ndejë) fiton energji të reja për mësimet e mëtutjeshme në shkollë e shtëpi.

UDHËTIMI nëpër INTERNET

Mbaj mend!

Shfrytëzoje kohën e duhur
për lojë!
Mos e tepro me lojën, duke
lën anash detyrat dhe librat
shkollorë!



Aktiviteti 4

Kërko në internet lojën Minecraft education. Atë mund ta shkarkosh në kompjuter, tablet, telefon etj. dhe pastaj mund të luash dhe të krijosh çkado që të pëlqen ty (liqe, fshat, objekt shkollor, shtëpi etj.). Njësoj mund të kërkosh edhe lojëra tjera edukative.



Mbaj shënime!

Si reagoi Rroni?

Si reagoi Dea?



3. Ecim me kujdes

Gjërat që duhet të dish para udhëtimit në internet

Sikur para çdo udhëtimi tjetër, edhe para udhëtimit në internet duhet të kesh parasysh disa rregulla, të cilat do të mbrojnë gjatë gjithë udhëtimit, duke të bërë fëmijë të zgjuar në përdorimin e internetit.

Pesë rregulla të rëndësishme për sigurinë në internet:

- 1. Mos komunikoj me persona të panjohur në internet! Për çdo shqetësim bisedo me prindërit apo mësuesin/mësuesen!**
- 2. Mos i ndaj fjalëkalimet me miqtë apo personat tjerë!**
- 3. Mos klikoj mbi reklamën që shfaqen në ekran !**
- 4. Mendo para se të veprësh !**
- 5. Kujdes nga rreziqet tjera në lojërat online!**

UDHËTIMI nëpër INTERNET

3.1 Rregulla e 1-rë



Mos komunikoj me persona të panjohur në internet!

Kur fillon ta përdorësh internetin, mos mbaj sekrete me prindërit për gjërat që dëshiron t'i dish, apo për gjërat që mund të të shqetësojnë. Bisedo me prindërit apo mësuesin/mësuesen para çdo udhëtimi në internet, qofshin ato lojëra online, kërkime në motorët e kërkimit, krijim i adresës elektornike, komunikim në chat, në klane dhe në forume apo edhe programe tjera.

Mbaj mend!

Mos komunikoj me persona të panjohur në internet! Jo të gjithë njerëzit e përdorin internetin për qëllime të mira!

Për çdo shqetësim bisedo me prindërit apo mësuesin/mësuesen!

Gjatë komunikimit në internet publiko sa më pak detaje që të identifikojnë ty apo vendndodhjen tënde!



Tregim: “Lumi, shoku i ri nga interneti”



Lea ishte një vajzë e zgjuar, e bukur dhe mbi të gjitha shumë e talentuar. Ajo ishte e dalluar në mësimet dhe në aktivitete të shkollës. Ajo ishte vajzë e hapur dhe komunikative me rrethin familjar dhe shoqëror. Njësoj ishte komunikative edhe kur përdorte internetin, madje edhe me persona të panjohur.

Një ditë, Lea nuk kishte marrë notën më të mirë në mësimet dhe u mërzi shumë. Sapo arriti në shtëpi, u mbyll në dhomën e saj, pa dashur të flasë me prindërit lidhur me atë që i kishte ndodhur. Menjëherë ndezi kompjuterin dhe filloi të komunikojë me bashkëmoshatarin e saj të panjohur, shokun e ri nga interneti - Lumi.

Sa mirë që po të shoh online Lumi. Dua të flas me dikë, por jo me babin e mamin!- i tha ajo gati duke qarë.

Pse , çka ka ndodhur?- e pyeti Lumi.

Ajo nisi të rrëfejë se si kaloi me mësimet në shkollë. Ndërkohë Lumi e pyeti: Në cilën shkollë shkon, në cilën klasë dhe ku banon?

Ajo, e gëzuar që i foli Lumi, i përgjigjet atij në të gjitha pyetjet me saktësi. Madje i tregon edhe për angazhimet që ajo i kishte

UDHËTIMI nëpër INTERNET

pas mëstit. Lumi e përgëzon për të gjitha dhe kërkon të dijë më shumë për aktivitetet që i pëlqenin asaj dhe të cilat i ndiqte. Lea i tregon të gjitha dhe e fton në ushtrimet e baletit, të cilat i mbante çdo të hënë nga ora 18:00 deri në ora 19:00. Lumi e falenderon për këtë dhe kalon offline.

Të hënë Lumi nuk shkon në ushtrimet e baletit, por e pret Lea në lagjen e saj, në kohën kur ajo po kthehej në shtëpi. Me të arritur afër shtëpisë, dikush nga prapa ia kap dorën dhe e tërheq afër vetes. Lea e trishtuar pyet: “Kush jeni ju?” Burri i moshuar qetësisht i thotë: “Jam Lumi, shoku i internetit”. Lea fillon të bërtasë me sa zë që kishte, por Lumi i kërkon të qetësohet, duke e siguruar se nuk do t’i ndodhë asgjë e keqe.

Lumi, burri i moshuar me të cilin Lea ditë më parë kishte ndarë shumë informata, kërkon të takojë prindërit e saj për t’i treguar atyre se çfarë kishte ngjarë.

Gjatë bisedës me të tre, Lumi u sqaron atyre se ai është një prind, fëmija i të cilit para pak kohësh kishte qenë viktimë e komunikimit me të panjohur në internet. Tani ai shtiret si fëmijë në komunikimet online, me qëllim të vetëdijësimit të fëmijëve të tjerë, për t’u treguar atyre se komunikimi me të panjohur është shumë i rrezikshëm. Pas këtij momenti Lea u premtoi prindërve dhe burrit shpëtimtar - Lumit se, kurrë më nuk do ta përsërit gabimin që të komunikojë dhe t’i ndajë informatat me të panjohur në internet.

Aktiviteti 5

Diskuto në grup për rreziqet që mund të shfaqen nga komunikimi me të panjohur. Shëno me \checkmark veprimet që duhet t'i bësh dhe me X veprimet që nuk duhet t'i bësh në internet.



Komuniko me të panjohur!

Trego adresën e shtëpisë tënde gjatë komunikimi!

Diskuto me prindërit apo mësuesin/mësuesen për shqetësimet!

Trego të dhënat e prindërve tuaj (numrin e telefonit, kartelën bankare, vendin e punës)!

Përdor gjuhë miqësore!

Fyej shokun ose shoqen!

UDHËTIMI nëpër INTERNET

Publiko fotografitë e shokut ose shoqes pa lejen e saj/tij!

Mos fto të panjohur në shtëpi ose lagje!

Mos cakto takime me të panjohur!

Trego vendndodhjen tënde!

Trego klasën, shkollën apo vendbanimin!

Komuniko vetëm me shokët, familjarët apo personat që i njeh!

Mos diskuto për gjendjen tënde emocionale me miqtë nga internet!

Diskuto për programin e shkollës dhe programet tjera me miqtë nga interneti!

3.2 Rregulla e 2-të



Mos i ndaj fjalëkalimet me miqtë apo personat tjerë!

Aktiviteti

6

Fjalëkalimi është çelësi i pajisjes suaj elektronike (e-mailit dhe llogarive tjera në internet). Ai është i rëndësishëm për sigurinë e gjërave tua personale, po aq sa është i rëndësishëm çelësi i shtëpisë për ruajtjen e gjërave tua brenda saj. Paramendo, sikur çelësin e shtëpisë t'ia jepni një të panjohuri në rrugë.



Mbaj mend!

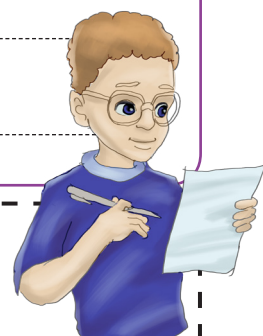
Fjalëkalimi në internet është sikur çelësi në shtëpi, me të hap derën e shtëpisë tënde në internet! Fjalëkalimin duhet ta ruash me kujdes!



UDHËTIMI nëpër INTERNET

Çfarë mund të ndodhë në këtë rast? Brenda rrethit shkruaj ose paraqit përmes vizatimit rreziqet që mund të ndodhin dhe si do të ndiheshe nëse i panjohuri do të hynte në shtëpinë tënde!

Area for drawing or writing, enclosed in a rounded rectangle with a solid purple border. The interior contains seven horizontal dashed lines for writing.



Udhëzues për nxënës

Çfarë mund të ndodhë nëse fjalëkalimin ua tregon personave tjerë? Brenda rrethit shkruaj ose paraqit përmes vizatimit rreziqet që mund të ndodhnin dhe si do të ndiheshë nëse i panjohuri hyn në pajisjen tënde elektronike (në e-mail apo llogaritë tjera).



UDHËTIMI nëpër INTERNET

3.3 Rregulla e 3-të



Mos kliko mbi reklamat që të shfaqen në ekran apo mbi faqet që nuk i ke kërkuar!

Aktiviteti 7

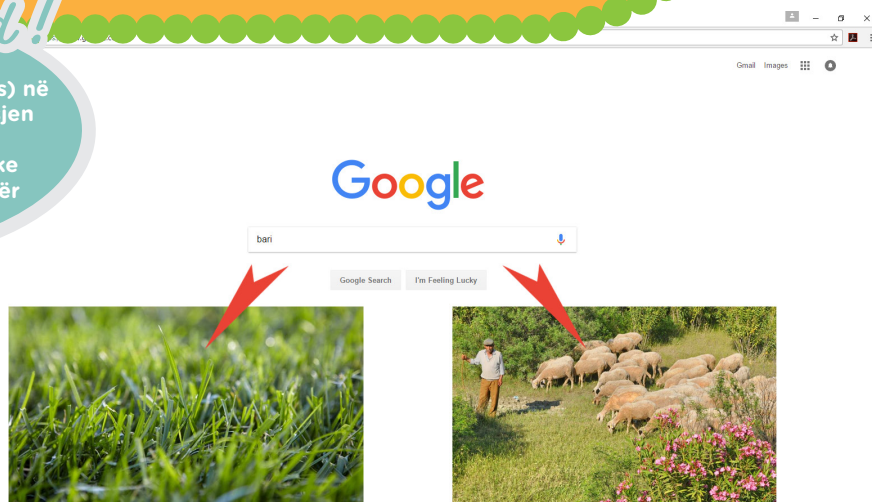
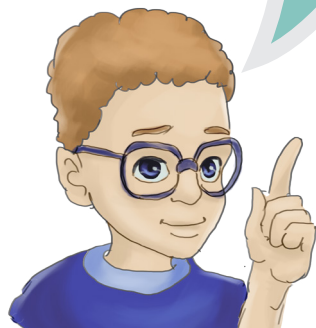
Sapo e ndez pajisjen tënde elektronike dhe kyqesh në internet, mund të shfaqen përmbajtje (reklama) në ekran, që ju ftojnë në vende të ndryshme, madje edhe në ato vende që nuk i ke vizituar më parë. Duhet të kesh kujdes që të mos klikosh mbi ato, por të vazhdosh kërkimin e mësimin, lojës apo filmimit të dëshiruar. Po ashtu duhet të mos klikosh mbi faqe tjera, të cilat nuk përputhen me qëllimin tënd të kërkimit. Klikimi mbi faqe tjera të shpie në klikime pa fund dhe mund të të bëjë që ta humbasësh rrugën e udhëtimit në internet.

P.sh.: Interesimi yt është të gjesh më shumë informata për bari (gjelbërim), ngase don t'i ndihmosh prindërit për rregullimin e kopshtit. Por, kur hyn dhe kërkon në Google fjalën "bari", të dalin faqe që mund të lidhen edhe me fjalën "bari" (ruajtës i bagëtisë). Kështu, këto fjalë (homonime) apo nganjëherë edhe vetëm një rrokje të lidhin me faqe tjera që nuk të duhen.



Mbajmend!

Klikimi mbi reklamat (pup-ups) në ekran mund të bllokojë pajisjen tënde elektronike!
Klikimi mbi faqet që nuk i ke kërkuar ta humbë rrugën për udhëtim në internet!



Udhëzues për nxënës

Shiko shembullin në aktivitetin më sipër dhe në hapësirën nr.1. Vizato skemën se si mund të arrish deri në vendin e kërkuar, pa klikuar mbi faqet tjera. Ndërkaq, në hapësirën nr. 2 vizato skemën se si mund ta humbasësh rrugën, duke klikuar mbi faqe që nuk i ke kërkuar.



UDHËTIMI nëpër INTERNET

3.4 Rregulla e 4-të



Mendo, para se të veprosh!



Mbaj mend!

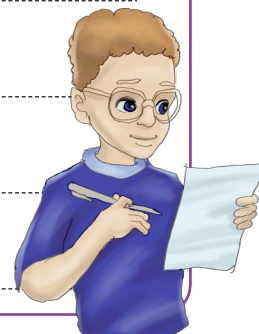
Mendo, para se të publikosh!
Diçka që njëherë e publikon në internet
gjithmonë mbetet në internet.
Përdor gjuhë miqësore në komunikim!
Mos mbaj kompjuter apo pajisje elektrornike
në dhomën e gjumit!

Aktiviteti 8

Shih ilustrimin në të cilin paraqitet situata e një veprimi të pamenduar në internet dhe diskuto në klasë apo familje për pasojat që mund të ndodhin nga veprimet e tilla.



Mbaj shënime!



Kohëzgjatja:
30 min.

3.5 Rregulla e 5-të



Kujdes nga përdorimi i lojërave online!

Aktiviteti 9

Fto shokun ose shoqen tënde për një lojë online të përbashkët me prindërit!



Së bashku me prindërit kërko lojërat online që ofrojnë mundësinë të luani në grup. Shkarko ato dhe luaj së bashku me anëtarët e familjes apo shokët/shoqet e klasës. Kështu, do të krijosh një skuadër të fortë, të gatshme për gara me skuadrat e familjeve të shokëve tu.

Mbaj mend!

Kërko dhe luaj bashkë me prindërit!
Koha maksimale e lojërave në internet për fëmijët e moshës 7-10 vjeç nuk duhet të jetë më shumë se 1 orë!
Luaj në lojërat e dizajnuara për moshën tënde!

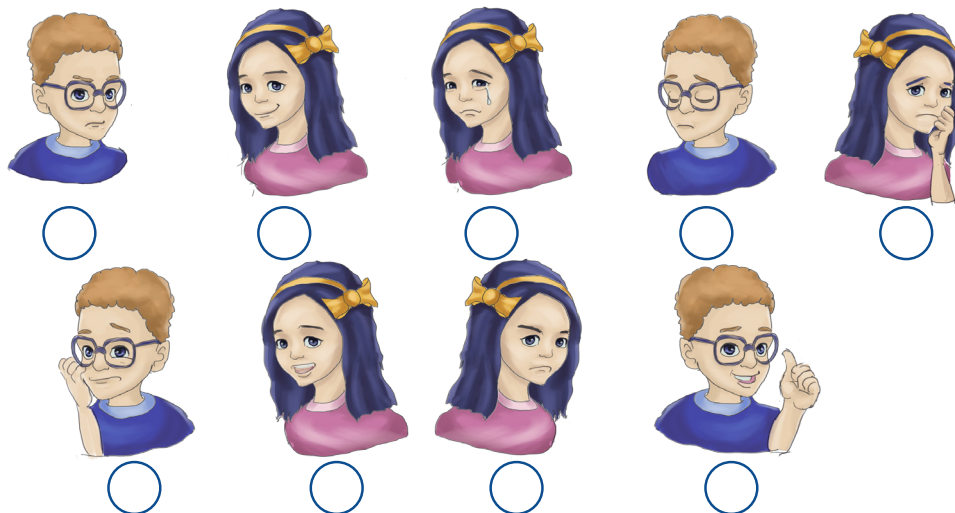


 Kohëzgjatja:
30 min.

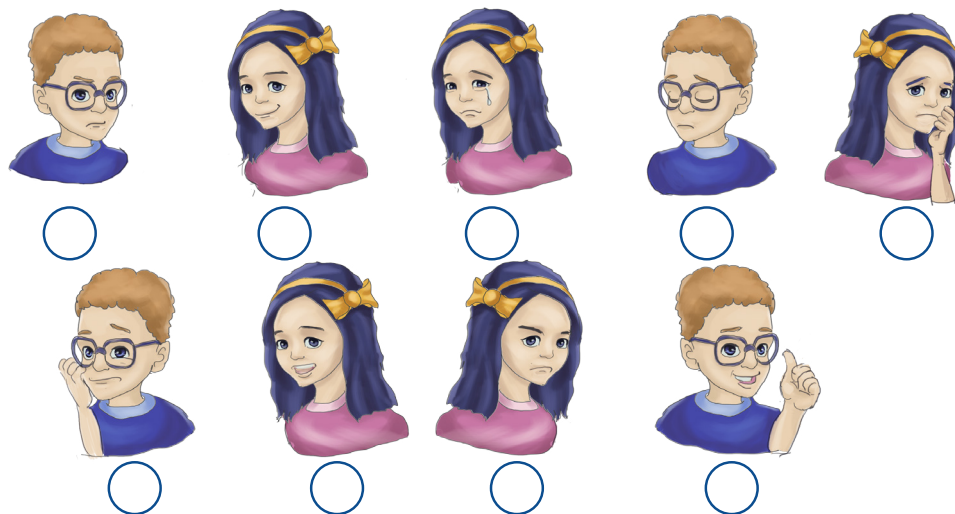
UDHËTIMI nëpër INTERNET

Përmes rrumbullakësimit të shenjave trego si ndihesh kur luan vetëm dhe si ndihesh kur luan në grup!

Kur luan vetëm:



Kur luan në grup:



Kur të arrini moshën e duhur, në bashkëpunim me prindërit/familjarët do të bëheni pjesë edhe e rrjeteve sociale, por edhe do të krijoni llogarinë tuaj elektronike E-mail.



Mbajmend!

Respektimi i rregullave të bën të sjellshëm, të zgjuar dhe të mbron gjatë gjithë udhëtimit në internet.



Aktiviteti 10

Kërko në Youtube kids video që kanë temë: Mbrojtjen e fëmijëve në internet. P.sh. mund të gesh përrallën me Kësulëkuqen në disa episode (pjesë), të cilat të mësojnë se si të mbrohesh në internet. Nëse përrallën e gjeni vetëm në gjuhën angleze (Little Red Riding Hood), kërkoni ndihmë nga mësuesi/mësuesja ose prindërit. Shikoi ato bashkë me shokët e klasës apo me prindërit dhe bisedoni rreth asaj që mësuar nga kjo përrallë! Njësoj mund të kërkoni video edhe me përralla tjera në internet të sigurt (internet safety).



Shkruaj se çfarë mësove nga videot për përdorimin e internetit në mënyrë të sigurtë?

.....

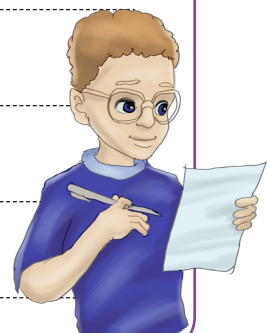
.....

.....

.....

.....

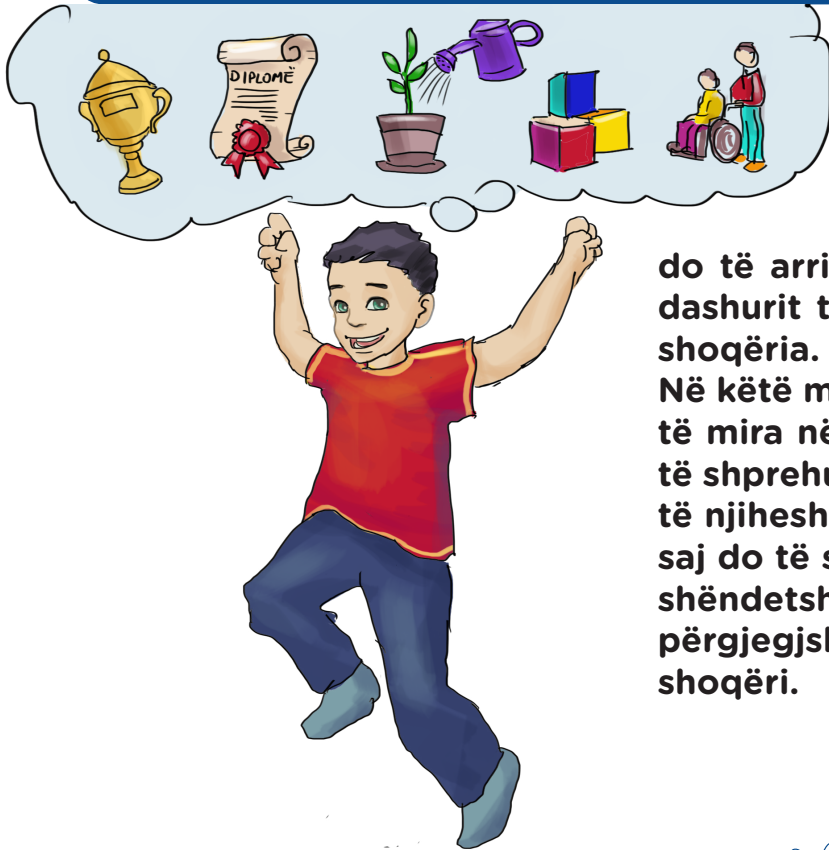
.....



 Kohëzgjatja:
30 min.

UDHËTIMI nëpër INTERNET

4. Arritja



Duke e përdorë mirë internetin për mësim, lojë, informim dhe komunikim, pa e keqpërdorë atë në asnjë formë që mund t'i shkaktonte problem a dëm dikujt,

do të arrish aty ku duan të të shohin më të dashurit tuaj: prindërit, familja, mësuesit dhe shoqëria.

Në këtë moshë shkollore do të arrish rezultate të mira në mësim, do të fitosh shkathtësi në të shprehur, do të bëhesh krijues (kreativ), do të njihesh me botën që të rrethon dhe brenda saj do të sillesh me dobi. Kështu, do të rritesh shëndetshëm dhe përfundimisht do të sillesh përgjegjshëm kudo, si në: familje, shkollë e shoqëri.

Aktiviteti 11

Luani si në teatër, duke ndarë rolet: Dëbora dhe Drini, të cilët janë motër e vëlla. Dëbora respekton këshillat e mësueses dhe të prindërve për përdorim të internetit.

Drini e tepron dhe i ka lënë anash librat, duke qëndruar pa kontrollë në internet. Paraqitni me anë të lojës teatrale rezultatet e të dy personazhëve tuaj (Dëbora e Drini)!

(Për një shfaqje ju duhet t'i ndani disa role, si: Dëbora, Drini, mësuesi, nëna, babai. Ju jeni të lirë ta imagjinoni/ luaji lojën, por me ndihmën e mësuesit/mësueses).



Qëllimi i lojës është që të kuptoni rrugën e drejtë dhe atë të gabuar.

Duhet ta kuptosh qart ku të çojnë gabimet dhe ku përdorimi i duhur i internetit.

Bisedo për këto gjëra me prindin dhe mësuesin/ mësuesen tuaj!



**Diskutoni në klasë se si jeni ndjerë gjatë aktrimit!
Secili le ta tregojë përjetimin e vet sipas rolit që kishte.**



UDHËTIMI nëpër INTERNET



Përfundim

I dashur fëmijë (nxënës), besojmë se të kemi
ndihmuar me këtë libër të vogël.

Shfrytëzoje këtë libër dhe ndiqi udhëzimet tona,
të cilat mund të plotësohen edhe nga mësuesit dhe
prindërit tuaj!

Katalogimi në botim - (CIP)
Biblioteka Kombëtare e Kosovës "Pjetër Bogdani"

004:37(075.2) (035)

Udhëtim nëpër internet: udhëzues për nxënës/fëmijë të klasave 3-5 të arsimit fillor / MASHT. - Prishtinë: MASHT, 2016. - 36f. : ilustr. me ngjyra; 21cm.

ISBN 978-9951- 642-53- 8

UDHËTIMI nëpër INTERNET



**Udhëzues për nxënës/fëmijë
të klasave 3-5
të arsimit fillor**



Republika e Kosovës

Republika Kosova - Republic of Kosovo

Qeveria – Vlada - Government

Ministria e Arsimit, e Shkencës dhe e Teknologjisë

Ministarstva za Obrazovanje, Nauku i Tehnologiju

Ministry of Education, Science and Technology

Të gjitha të drejtat për ribotim i përkasin MASHT dhe autoreve



9 789951 642538